

Ta časopis
izhaja vsaki
četrtek, in se
dobi u zalogi
za celo leto po
2 fr.; za pol
leta po 1 fr.
srebra.

SLOVENSKA

Č B E L A,

berilo za obudo in omiko
slovenskega duha.

Po pošti po-
slan velja za
celo leto 2 fr.
40 kr. za pol
leta 1 fr. 20
kr. sreb. Na-
ročbino pri-
jemlje zalo-
žnik.

List. 3.

U Celju 17. Prosinca

1850.

Domači sovražniki so najhujši.

Znano je slovenskemu svetu, kako je leta 1835 u Zagrebu majheno društvo verlih domorodcev s veliko gorečnostjo jugoslavenskemu knižestvu uklado podložilo. Čeden časopis s imenom: Horvatske, Slavonske i Dalmatinske novine, je bil začetek nove pismenosti. Bil je ta časopis jedino gerlo, s katerem so se po širokem raztrošeni, eden drugemu še neznani sinovi tiste matere sklicavali, k težavnemu delu, na čisto neobdelano polje.

Njih število je vsaki dan več prihajalo — delavcov se je zmirom več zbéralo obdelavat zapušeno polje jugoslavenske kniževnosti. Pa kakor ni pšenice brez kokolja, tako je med domačemi sinovi tudi mnogo spreverženih bilo, kateri so izdajavno škodlive namere Hervatom sovražnih Madjarov podpirali, in slavno delo svojih lastnih bratov na vse kraje očitno in skrivaje zavirali in podkapali. Od tod izhaja njih ime Madjaron.

S početka so se samo po dnevnih časopisih pečkali in šilili (sticheln). Pa čim dalje, hujše so se raz-

perli. Kar se je hujšega in za domorodce (Ilire) ško-
dlivšega izmisliti moglo, so Madjaroni jim pod pe-
metali.

Clo za posamesnimi besedami, katere je mlada pis-
menost ilirska si iz drugih slavjanskih narečij izpo-
sodila in na svoje polje presadila, so blede sinovi
Slave Rusizem in panslavizem, in Bog ve, kaj še več
ovohali, in Ilire za stran tega pri vladi černili. Res
se je takrat Madjarom in Madjaronom več verjelo,
ko Ilirom; res so Iliri zavolj njih mnogo grenko mo-
rali požreti; — pa upiraje se na pravico, ki je Bogu
in poštenim ljudem ljuba, niso za las od svoje žlah-
ne namere odstopili.

Med tem je sovražstvo med njimi čim dalje če-
merneje postajalo — prišlo je do kervavega boja.
29. dan Julia 1846 bo Ilirom u vednim spominu ostal
— kri Ilirov je zagrebske ulice rosila. Bili so za čas
premagani, in Madjaroni so si oholo (stolz) berke
sukali in vihali, in slavodobitno Ilirom osmertnico
prepevali; alj prišlo je tudi leto 1848, leto spoznanja in
skušnje.

Kdor je kake novine iz Ogerskega, alj le za-
grebske novine več let zaporedoma preberal, je leh-
ko s roko otipal, da bojo Madjarji o prvi prilož-
nosti se od Austrije odcepiti poskusili. Leto 1848 se
je taki poskušnji prilično prikazalo, in Madjarji niso
kesnili se na noge postavljati proti Austriji. Mad-
jaroni so pokazali zdaj očitno svoje zlobne namere.
Ko je slavni ban Jelačić s svojimi, cesarju zvestimi
sinovi Hervati (Ilii) madjerskimu izdajstvu na pot
stopil, so vsi hujši Madjaroni iz Hervatskega u mad-
jarski tabor tekli krivično predvzetje podpirat. —
Konec madjarske uzdige je znan. — Gorje vsim Ju-
goslavjanom, ko bi jih sovražniki premagali bili!

Ko bi se vender tudi naši domači nasprotniki slovenskega razvijanja na ta žalosten izgled večkrat ozirli; oni bi vidili, da u jamo pade, kdor jo drugim koplje; morbit bi se izmodrili in bi spoznali, da s svojim zadržanjem sebi in drugim več škodijo, ko nasnejo.

Dva verla moža.

Ko so majhini ostanki veličanske francozke armade 26. in 28. listopada (studena) 1812 vsi revni in malo živi čez reko Berezino utekli, so jih Rusi še po Pruskim (Prajzovskim) hudo naganjali, sosebno jim pa berzi konjiki Kozaki mnogo dodijali.

Trop njih prijaha v borno mestice Kreuzburg, kake tri ure pod Kraljovcam (Königsberg) ležeče. Ko eden tih konjиков prijézi pred pékovsko štacuno, z konjičem postoji, in začerneli obraz se mu ves razjasni, ko novo pečenih žémlic lepo reč zagléda. Úrno je iz konja, ne zine ne besedice, in — tebi nič meni nič, jemlje žémlo za žémlo, in z njo — v torbo. Pék milo gleda vojaka, tih in mirn ko zid. „De! verliga kupca; lahko noč žémlice z današnim dobičkam!“ si misli.

Ali Kozak je bil rés verli kupec. Ko si torbo dobro nabaše, verže péku terdi tolar za pét frankov, in ko bi mignil, je že zopet na konju, in že tudi izpred štacune. Pék kmalo spozná, de je blago trikrat preplačeno, in ne upa si dnarja obderžati, ki mu ne gré, sosebno od vojaka ne. Hiéro poskoči za konjikam, in vpije za njim, kar nar več more: „Kozak! kozak!“ Ta se ozré in postoji. Pék prisopiha do njega, mu moli polčeteri frank, in ves prijazèn reče: „Odpustite, jaz ne delam rad dolgov; preveč

ste mi dali; nate, vzemite, kar je vašiga, in potem jedito srečno svoj pot!" To besedi, tode po nemški Pošteni Moškovičan ne umi, in ne vè, kaj bi si mislil. Nемеc si prizadéva, mu z znamuji dokazati, da mu ponujani dnar iz tolarja nazaj gré, in se z proсеčim obrazam iše vojakoviga blaga iznebiti.

Moškovičan ga umi, in še veči veselje se mu na obrazu vidi, ko poprej, ko so mu lepe žemlice na oko naletéle. Rahla vest in velika poštenost pékova mu séže do dna serca. Brani se dnarja; pa pék si ne da pokoja, dokler de dnar iz svoje v vojakovo roko spravi.

Kozak sicer, de péku veselje stori, dnar vzame in shrani; pa ob enim séže v svoj prostrani kanjir, kjer je poleg opletene steklenice (flaše) z vodko napolnjene lepa rêč francozke robe. Potégue iz nja svetinjo za vojaške zasluge, ter jo perpne péku na persi rekoč: „To ti bodi, pék, si pošten mož!"

To izustil, pa konjiča podbodil. Ene trenke, in verli mož Kozak je verlimu možu péku izpréd oči.

M. Stojan.

Miloscrcnost.

U D a n c i g (mesto na Prusovskim) je pred nekimi leti čez rusovsko mejo star sužnik iz Rusovskiga pribežal. Ložej mu je bilo okoli serca, ko je na nemški zemlji stal: dihal je svoboden zrak. Kar sliši, po ulicah mesta gredé, glasno klicati. Nasproti mu pride fantič, s veliko kletko na rami. U kletki je bilo mnogo ptičikov zapertih: Ternjavke, konoplenke, senice in drugi. Fantič jih na prodaj ponuja.

Sužnik mošnjo vun potegne; u njej je bilo nekoliko težkozasluženiga denarja. Popraša fantiča, koliko

ptičiki s kletko vred veljajo? Kar jih uni ceni
 ne plača, komaj je kletka s pticami njegova bila,
 odpre vrata in se ptičikam nasmeja, rekoč: „Zle-
 tite, zletite, nili ptičiki, u svoje gojzde, u svoj log!
 Bodite zopet prosti!“ — Kletko pa silno na tla verže
 in z nogama potapta in razbije. Med tem po rusovsko
 zakolne: „Prekleta in razbita bodi vsaka ječa, ka-
 kor ta kletka, u kateri nedolžni zaperti omagujejo!“
 J. S.

Stari Vedež.

Leta 1401 so bili začeli mesto Celje s obzid-
 jem pasati, katero so 6. Oktobra 1474 sgotovili.

Vere na velikane (Riese) se še tudi pri Slo-
 venci nekoliko zasledi, katere u svojih pripoved-
 kah ajde imenujejo. Okol tinske gore u zibški fari
 pripovedujejo Slovenci, da so cerkvo matere božje
 na Tinskem ajdi zidali. Ravno to se pripoveduje tudi
 od podružnice na sv. gorah u št. Peterski fari. —
 Pravijo da so ti ajdi sila močni ljudje bili. Njih hčere
 so u velikih kadeh vodo za melto na glavi dona-
 šale. Kadar so možaki cerkvo na Tinskem dogoto-
 vili, so svoje zidarsko orodje od tistod do mesta
 Krapine na Hérvatskem pometáli, in so po tem kra-
 pinsko cerkvo zidati začeli.

Novi Vedež.

Kakor neki pravijo bo „malega Blažeta“ (lan-
 sko leto u Ljublani natisnjene bukvice) velika čast
 nalletela; pravijo, da ga bojo v c. k. šolsko zalogo vzeli.
 Pervi natis teh bukvic je že skoro čisto pošel.

U drugem natisu bojo nekoliko okrajšane. Ker
 se bo po takem u njih nekoliko reči spremenilo, bi

bilo dobro, tudi njih ime s kakem drugim zamenja. Bukvicam se daje ime po njih notrajnem zapopadku. — U celih teh bukvicah ni nobenega spomina od kakega Blažeta; toraj ime „Blaže“ za nje nevelja.

Pravijo tudi, da bodo ravno imenovane bukvice samo u terdo slovenskih šolah rabili; za šote u mestah, tergaš, clo u večeh vaseh, se bodo iz sadajnega nemško-krajskega in terstjanskega Abecednika nove bukvice za začetni nauk s nemškim prevodom, zavolj enakopravnosti, sastavile.

Slovinci so panslavjani.*) Ako nekterem Slovencom sponeseš, da je njih domovina mala in tesna okrajina, se ti bojo kmalo pobahali, da njih rod polovico Evrope poseda, da je vse slavsko pokolenje (Stamm) njih bližna žlahta i. t. d. Ako jih pa nagovarjaš, naj bi zavolj dokazane koristi nekatere malovredne posebnosti u svojem pismenim jeziku popustili — naj bi n. p. u imenah možkega in srednjega spola svoje končaje, „a m, a m a“ spremenili na „o m o m a,“ se ti bojo u svoju domačo ogrado stulili, kakor da bi polža u rog dregnil.

Najsrečnejši.

Smeh posili vse dvorjane,
 „Ta je zrela“ porekó; —
 Ves tolažen kralj pa vstane

*) Panslavjan je za naše sovražnike strašno ime. Ti nam sponašajo, da imamo namero se vsimi slavjanskimi pokolenji združiti in neko veliko veslavjansko (panslavsko) kraljevstvo postaviti.

Deržavniku vkažeč to :
 „Tako srajco priskerbeti
 Mor' te grof Komár hiteti.

Kaj ? — tak plahi — zákaj blédi ?
 Saj srečnejih na svet' ni,
 Kak po vaši možbesedi
 So podložni moji vsi.
 Od vsih tih le en'ga samo
 Imen'vati vkaž vam damo.“

Ves zamišljen naš deržavnik
 Se v pisarno proč podà ;
 „O deb' c^ogl ta pušavnik!“
 Stokrat sliš' se kletva ta —
 In kar počne se mu skiše,
 Zadnič vender to napiše :

„Vsim na znanje : Nam na glavi
 Smerti kosa že sloni,
 Pa, kak neki prerok pravi,
 Bomo vstali brez skerbi,
 Berž ko srajca nam na pleče
 Najsrečnej'ga se obleče.

Toraj pros'mo s tem srečnika,
 Naj posodi srajco Nam,
 Če jo ravno iz hodnika,
 Ni ga treba biti sram ;
 Posodniku, če ozdrav'mo,
 Svoje milost vso zastav'mo.

To prekliče berž se v mesti
 Po vsih ul'cah prav glasno ;
 Ali srajce kralju nesti,
 Cele dni ni vidit' b'lo,

Sledni najde svoj izgovor,
Da teži ga neki tovor. *)

„Sto rogatih! v kakšno pridem,“
Grof zakolne, „jes ime?
Res najbolje! sam da idem
K vsim, ki srečni tu slové.
V tol'kem mestu saj živijo,
V krilu sreče, ki sedijo!“

Ponosite velikaše,
Sam obiše grof Komar;
Vse tergovce, bogataše,
Kterih bog je svetli dnar;
Tud vse novoporočene
Še v ljubezni zamaknjene.

„Oj vi ljubi! vse se čudi,“
Jih prijazno posvari,
„Da nobeden neponudi
Kralju srajčne pomoči;
Saj srečnej'ga se na sveti
Od vas nihče ni kos šteti.“

S tem grof v lice vse gospóde
Šegetliv požene plam —
Tud' njih vsac'ga nekaj bóde,
Pa izdat se, jih je sram,
Vsak zató raj v škrinjo seže,
Ter mu s srajco berž postreže.

Brez števila srajc nabere,
Kar ga serčno veseli;
Pod njih težo voz se tere;
Naglo s njim' na dvor hiti.
Srajce kralj pored' oblači,
Pa še hujša bol ga tlači.

(Dalje sledi.)

*) breme, teža.